

Kalanduskomisjon

2017/2266(INI)

20.12.2017

RAPORTI PROJEKT

muu kui seadusandliku resolutsiooni ettepanekuga, mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu, millega denonsseeritakse Euroopa Ühenduse ja Komoori Liidu vaheline kalandusalane partnerlusleping
(14423/2017 – C8-0447/2017 – 2017/0241(NLE) – 2017/2266(INI))

Kalanduskomisjon

Raportöör: João Ferreira

SISUKORD

Lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI MUU KUI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI ETTEPANEK,.....	3
---	---

EUROOPA PARLAMENDI MUU KUI SEADUSANDLIKU RESOLUTSIOONI ETTEPANEK,

**mis käsitleb nõukogu otsuse eelnõu, millega denonsseeritakse Euroopa Ühenduse ja
Komoori Liidu vaheline kalandusalane partnerlusleping
(14423/2017 – C8-0447/2017 – 2017/0241(NLE) – 2017/2266(INI))**

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse nõukogu otsuse eelnõu (14423/2017),
 - võttes arvesse Euroopa Ühenduse ja Komoori Liidu vahelist kalandusalast partnerluslepingut¹,
 - võttes arvesse nõusoleku taotlust, mille nõukogu esitas vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklile 43 ning artikli 218 lõike 6 teise lõigu punkti a alapunktile v (C8-0447/2017),
 - võttes arvesse oma ... seadusandlikku resolutsiooni² otsuse eelnõu kohta,
 - võttes arvesse nõukogu 29. septembri 2008. aasta määrust (EÜ) nr 1005/2008, millega luuakse ühenduse süsteem ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi vältimiseks, ärahoidmiseks ja lõpetamiseks ning muudetakse määrusi (EMÜ) nr 2847/93, (EÜ) nr 1936/2001 ja (EÜ) nr 601/2004 ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 1093/94 ja (EÜ) nr 1447/1999³ (ETR-kalapüügi määrus), eriti selle artikli 8 lõiget 8,
 - võttes arvesse kodukorra artikli 99 lõiget 2,
 - võttes arvesse kalanduskomisjoni raportit ja arengukomisjoni arvamust (A8-0000/2018),
- A. arvestades, et Euroopa Ühenduse ja Komoori Liidu (edaspidi „Komoorid“) vahelises kalandusalases partnerluslepingus on sätestatud, et kumbki lepinguosaline võib lepingu lõpetada tõsiste asjaolude korral, nagu suutmatuse täita lepinguosaliste võetud kohustusi seoses ebaseadusliku, reguleerimata ja teatamata jäetud kalapüügi (ETR-kalapüük) vastu võitlemisega;
- B. arvestades, et ebaseaduslik kalapüük on suur oht kogu maailma mereressurssidele, kuna see kahandab kalavarusid, hävitab mereelupaiku, asetab ausad kalurid ebaõiglasesse olukorda ning hävitab rannikuäärsete kogukondade elatusvahendid, eelkõige arengumaades;
- C. arvestades, et EL peaks kõigi võimalike vahenditega tagama, et kolmandate riikidega sõlmitavad säästva kalapüügi lepingud oleksid kasulikud nii ELile kui ka asjaomastele kolmandatele riikidele, sealhulgas nende kohalikule elanikkonnale ja kalandussektorile;

¹ ELT L 290, 20.10.2006, lk 7.

² Vastuvõetud tekstid, P8_TA(0000)0000.

³ ELT L 286, 29.10.2008, lk 1.

- D. arvestades, et Euroopa Ühenduse ja Komoori Liidu vahelise kalandusalase partnerluslepingu sõlmimist käsitleva protokolliga üldine eesmärk oli tihendada mõlema lepinguosalise huvides kalandusalast koostööd ELi ja Komooride vahel, kehtestades sel eesmärgil partnerlusraamistiku, et arendada välja säästev kalanduspoliitika ja kalavarude säästev kasutamine Komooride majandusvööndis ning tagada püügiülejärgist ELi kalalaevastiku huvidele vastav asjakohane osa;
- E. arvestades, et esimene EMÜ ja Komooride vaheline kalandusleping pärineb aastast 1988, ning arvestades, et EMÜ/ELi liikmesriikide laevadel on sellest ajast alates olnud rakendusprotokollide alusel juurdepääs kalapüügivõimalustele;
- F. arvestades, et ÜRO kaubandus- ja arengukonverentsi aruande „Kalandustoodete eksport ja vähim arenenud riikide majanduslik areng” kohaselt ei ole valdkondlik koostöö algusjärgust kaugemale jõudnud ning sellel on väga väike mõju kalandussektorile, lossimistingimustele, seire- ja järelevalvesuutlikkusele, teaduslikule arengule või kalurite ja vaatlejate tehnilisele koolitusele; arvestades, et hind, mida EL maksab Komooridele ühe tonni kala (tuun) kohta, on ligikaudu 15 % hinnangulisest hulгимүүги hinnast tonni kohta;
- G. arvestades, et 1. oktoobril 2015 teavitati Komoori, et riik võidakse määrata koostööd mittetegevaks kolmandaks riigiks, kuna Komooride lipu all registreeritud laevu ei suudetud nõuetekohaselt kontrollida; arvestades, et 2017. aasta mais määras EL Komoorid koostööd mittetegevaks riigiks ja kandis ta 2017. aasta juulis selliste riikide nimekirja ning väljastas nn punase kaardi, kuid vaatamata sellele ei ole riik ikka veel võtnud tuvastatud probleemide lahendamiseks ning ETR-kalapüügi vastu võitlemiseks vajalikke parandusmeetmeid;
- H. arvestades, et EL ja selle liikmesriigid jätkavad Komooridega koostööd mitmes valdkonnas; arvestades, et kalandusalase partnerluslepingu denonsseerimine ELi poolt võidakse tühistada (kui võetakse vajalikud parandusmeetmed), ning arvestades, et käesoleva lepingu denonsseerimine ei välista edaspidiseid läbirääkimisi mõne muu kokkuleppe või kalandusalase partnerluse üle;
1. peab kahetsusväärseks, et Komoorid ei ole võtnud tuvastatud probleemide lahendamiseks ning ETR-kalapüügi vastu võitlemiseks vajalikke parandusmeetmeid;
 2. kordab lipuriigi tõhusa kontrolli tähtsust, mille puudumine on ETR-kalapüügi algpõhjus; on seisukohal, et Komoorid peaksid täitma rahvusvahelisest õigusest tulenevaid kohustusi seoses tema lipu all sõitvate laevade järelevalve ja kontrolliga; on kindlalt veendunud, et järelevalve ja püügiloa puudumine võimaldab sellistel laevadel karistamatult ETR-kalapüügiga tegeleda;
 3. on seisukohal, et Komoorid peaksid jätkama koostööd ELiga ja kasutama võimalust võtta vajalikke meetmeid, et suuta paremini võidelda ebaseadusliku kalapüügi vastu;
 4. taunib asjaolu, et ligi 30 aasta jooksul, kui ELil on olnud Komooridega kalapüügilepingud, mille üks osa on olnud suunatud koostööle ja Komooride kalandussektori arendamise toetamisele, ei ole suudetud saavutada sektori arengus rohkem käegakatsutavaid tulemusi, sealhulgas sellistes valdkondades nagu seire- ja järelevalvesuutlikkus, teaduse areng ning kalurite ja vaatlejate tehniline koolitus;

5. on seisukohal, et olemasolevad arengukoostöö vahendid, eelkõige Euroopa Arengufond (EAF), tuleb tõhusamalt siduda kalandussektori suutlikkuse suurendamise üldise toetamisega;
6. rõhutab vajadust võidelda ETR-kalapüügi vastu kogu maailmas ning luua riikidele stiimuleid, et nad võtaksid oma kohustusi tõsiselt ja rakendaksid oma kalandussektoris vajalikke reforme;
7. nõustub komisjoni ja nõukoguga selles, et vaja on kohaldada ETR-kalapüügi määruse artikli 38 lõikes 8 osutatud meetmeid ja denonsseerida Komooridega sõlmitud kehtivad kahepoolsed kalanduslepingud, milles nähakse ette asjaomase lepingu lõpetamine riigi suutmatuse korral täita endale võetud kohustusi seoses ETR-kalapüügi vastu võitlemisega;
8. on siiski seisukohal, et denonsseerimine ei tohi lõpetada ELi ja Komooride vahelist koostööd kalandussektoris; nõuab tungivalt, et komisjon püüaks tagada selle suhte võimalikult kiire taastamise, lähtudes eeldusest, et kalapüügiga tegelevaid kogukondi ja väikesemahulist kalapüüki tuleks pidada selle arendamisel keskseks, ning et selleks tuleks edendada investeringuid ja tehnilist abi järgmistes valdkondades:
 - kalanduse haldus- ja juhtimissüsteem, õigusaktid, institutsioonilised mehhanismid, inimressursside (kalurid, teadlased, inspektorid jne) suutlikkuse suurendamine ning Komooride traditsiooniliste püügivahendite ja kalade kaubandusliku ja kultuurilise väärtuse suurendamine;
 - seire- ja teadussuutlikkus, rannikualade kaitse ning kontrolli-, järelevalve- ja kvaliteedikontrolli suutlikkus;
 - kala külmutus-, jaotamis- ja töötlemisstruktuuride kasutuselevõtmine;
 - lossimise ja turvataristu ehitamine ja ajakohastamine sadamates;
 - Komooride väikesemahulise püügiga tegeleva laevastiku uuendamine, et parandada ohutust, selle suutlikkust merel viibida ja püügivõimsust;
9. kutsub komisjoni ja nõukogu üles oma pädevuse piires Euroopa Parlamenti viivitamata ja täielikult teavitama selles protsessis toimuda võivatest arengutest;
10. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Komoori Liidu valitsusele ja parlamendile.

SELETUSKIRI

Komoori Liit (Komoorid) on India ookeani lääneosas Ida-Aafrika ranniku lähedal asuv kolmest peamisest saarest koosnev saarte rühm. Saarestikku, mis on olnud iseseisev alates 1975. aastast, kuulub ka neljas saar, Mayotte, kes valis Prantsusmaa alluvusse jäämise.

2013. aasta andmete kohaselt elab Komooridel ligikaudu 734 000 elanikku. Ajalooline taust, poliitiline ebastabiilsus ja raskused ressurssidele juurdepääsul asetavad Komoorid vähim arenenud riikide hulka, mille majandus sõltub suurel määral välisriikide toetustest ja tehnilisest abist.

Kalandussektor on põllumajanduse järel riigi suuruselt teine sektor ja seda peetakse strateegiliseks prioriteediks. See annab 10 % töökohtadest ja moodustab 8 % SKPst (2013. aasta andmed). Nendest protsendimääradest ilmneb siiski kalandussektori olulisuse vähenemine majandusliku tähtsuse ja tööhõive seisukohast, kuna see on haavatav välistegurite suhtes – kogu riigisisene püügitegevus (8 000 kalurit) hõlmab väikesemahulist püüki, milleks kasutatakse väikeseid, 6–7 m pikkuseid väga algelise tehnilise varustusega klaaskiudpaate (mootorimahuga kuni 25 hj) või motoriseerimata kanuuseid.

Kuigi kalavarusid, mida on võimalik Komooride majandusvööndis kasutada – peamiselt suured pelaagilised kalad (tuun ja mõõkkala) –, hinnatakse 33 000 tonnile aastas, püüavad kohalikud kalurid aastas umbes 16 000 tonni kala. Ülejäänud kala püüavad välismaised tööstusliku püügiga tegelevad laevad ja see lossitakse mujal. Kala, sealhulgas kohaliku laevastiku püütud kala, töödeldakse samuti väljaspool Komooore.

Euroopa Liidu (ja selle eelkäijate) ja Komooride vahelised kahepoolsed kalandussuhted ulatuvad 1988. aastasse. Alates 2006. aastast on nende suhteid reguleeritud kalandusalase partnerluslepinguga, milles nähakse ette rahaline toetus, mis koosneb kahest eri osast: ligipääs kalavarudele ja valdkondlik toetus kohaliku suutlikkuse arendamiseks.

Käesolevas raportis käsitletava lepinguga nähti ette rahaline toetus kogusummas 1 845 750 eurot, millest ligikaudu 49 % eraldati valdkondlikuks toetuseks. Leping võimaldas anda 45 kalapüügiluba tuunipüügiseineritele ja 25 luba pinnaõngejadalaevadele (jagatud Hispaania, Prantsusmaa ja Portugali vahel). Selle lepinguga nõuti ka, et selle alusel tegutsevate ELi laevade meeskondades töötaks teatav arv Komooride meremehi ning see sisaldas ainuõigusklauslit kalastatavate liikide kohta.

Vaatamata lepingus ja sellega seotud protokollis sätestatud tingimustele, mõjutasid selle rakendamist mitmesugused piirangud, eelkõige seoses piraatlusega, mis tähendas, et neid kalapüügilube ei kasutatud. Komooride osalus ebaseadusliku, teatamata ja reguleerimata kalapüügi (ETR-kalapüük) määrust rikkivas tegevuses, eelkõige lubades ETR-kalapüügiga seotud laevade ümberregistreerimist, viis samal ajal selleni, et EL teavitas 2015. aasta oktoobris Komooore, et riik võidakse määrata koostööd mittetegevaks riigiks, mis 2017. aasta mais ja juunis ka juhtus (kui ta sai nn punase kaardi).

Kuna Komooride ametiasutused ei ole kogu selle protsessi käigus reageerinud, teevad komisjon ja nõukogu ettepaneku lepingu denonsseerida.

Raportöör ei näe üldiselt mingit põhjust lepingu denonsseerimisega mitte nõustuda, kuid

tähelepanu tuleks juhtida kahele küsimusele: Komooride väga ebakindel sotsiaalne olukord ja mitmed ÜRO organite hinnangud, milles kritiseeritakse ELi positsiooni lepingute koostamisel ja kala hinna määramisel (makstes tuuni hinnangulisest hulгимүүgi hinnast madalamat hinda), ning juhitakse tähelepanu sellele, et kalandusalaste partnerluslepingutega ei ole suudetud toetada kohaliku tööstuse arengut.

Raportöör soovib rõhutada asjaolu, et ligi 30 aasta jooksul, kui ELil on olnud Komooridega kalapüügilepingud, mille üks osa oli suunatud koostööle ja Komooride kalandussektori arendamise toetamisele, ei ole olnud võimalik saavutada sektori arengus rohkem käegakatsutavaid tulemusi, sealhulgas sellistes valdkondades nagu seire- ja järelevalvesuutlikkus, teaduse areng ning kalurite ja vaatlejate tehniline koolitus.

Selle hinnangu kohaselt on käesoleva otsuse kontekstis oluline esitada ettepanekud, mille eesmärk on aidata kaasa arengu jätkuvale toetamisele ja parandada kalapüügi tingimusi Komooridel, sellega seotud tegevusi ning kalurite ja kalapüügiga tegelevate kogukondade elukvaliteeti.

ELi ja Komooride vahelise jätkuva koostöö raames, eelkõige seoses arengupoliitikaga, on oluline, et ELi ja selle liikmesriikide Komooridega seotud poliitika keskenduks strateegilistele prioriteetidele, millest kalandussektor on kesksel kohal. EL peaks seega jätkama rahalise toetuse andmist, mis võimaldaks Komooridel muu hulgas:

- parandada kalanduse haldus- ja juhtimissüsteemi õiguslikust seisukohast ja seoses institutsioonilise struktuuri, inimressursside (kalurid, teadlased, inspektorid jne) suutlikkuse suurendamise ning Komooride traditsiooniliste püügivahendite ja kalade kaubandusliku ja kultuurilise väärtuse suurendamisega;
- arendada seire- ja teadussuutlikkust, rannikualade kaitse ning kontrolli-, järelevalve- ja kvaliteedikontrolli suutlikkust;
- võtta kasutusele ja uuendada kala külmutus-, jaotamis- ja töötlemisstruktuure;
- ehitada ja ajakohastada lossimise ja turvataristatud sadamates;
- edendada väikesemahulise püügiga tegeleva laevastiku uuendamist, et parandada ohutust, suutlikkust merel viibida ja püügivõimsust.

Raportöör on seisukohal, et ELi poolt kolmandate riikidega sõlmitud säästva kalapüügi lepingud peavad olema vastastikku kasulikud ja seadma prioriteediks meetmed, millega tugevdatakse kolmandate riikide suveräänseid õigusi oma kalandussektori suhtes, arendatakse seotud majandustegevust ja kaitstakse mereressursse, kalapüügiga tegelevaid kogukondi ja töötajaid. Selline areng, ja mitte ressursside vähenemine, on ETR-kalapüügi vastu võitlemiseks kõige tõhusam ja õiglasem viis.

Lisaks palub raportöör, et Euroopa Parlamenti teavitataks viivitamata kõigist selles protsessis toimuvatest edasistest arengutest.